

ČITAJMO IM OD NAJRANIJE DOBI

Uživajte s djetetom čitajući mu!

Podijelite užitek čitanja sa svojim djetetom, i onim tek rođenim!

Djeca kojoj se čita i priča od najranije dobi se brže razvijaju, zainteresiranija su za okolinu, brže uče, bolje se snalaze u komunikaciji s drugima, razvijaju predčitačke vještine...

Stoga čitanje treba postati dio svakodnevnog ugodnog druženja roditelja i djece.

ČITANJE DJETETU OD NAJRANIJE DOBI:

- * pomaže u stvaranju posebne emocionalne veze između djeteta i odraslog,
- * potiče zadovoljstvo i ugodu djeteta,
- * unapređuje djetetove sposobnosti slušanja,
- * pomaže u razvoju opažanja, promatranja, pozornosti, pamćenja, mišljenja i logičkog zaključivanja,
- * uvodi dijete u raznolik svijet zbivanja i iskustava, razvija različite djetetove interese, omogućuje stjecanje znanja,
- * bogati njegov rječnik i govorne sposobnosti, pomaže mu razviti predčitačke vještine prijeko potrebne za samostalno čitanje,

- * bogati maštu i kreativno mišljenje djeteta,
- * razvija djetetove osjećaje i sposobnost uživljanja u osjećaje drugoga,
- * pomaže usvajanju moralnih vrijednosti i humanih poruka,
- * pridonosi motivaciji za samostalno čitanje, uživanju u čitanju i knjizi,
- * pomaže djetetu da zavoli knjigu.

KADA ČITATI:

- * sa čitanjem treba započeti od rođenja djeteta – slušanje glasa odrasloga razvija slušnu osjetljivost za glasove i govor, iznimno važnu predčitačku vještinu,
- * čitajte djetetu kad god imate priliku, ali stvarajte i posebne rituale čitanja (prije spavanja, uz popodneveni odmor,...),
- * ponesite djetetovu slikovnicu i čitajte u situacijama kada se negdje čeka (kod liječnika,...),
- * čitajte kada ste i vi i dijete opušteni, da biste mogli uživati,
- * procijenite kada treba prestati (jer je dijete umorno i gubi koncentraciju).

KAKO ČITATI:

- * pronađite udobno i mirno mjesto za čitanje,
- * isključite sve što bi vas moglo ometati,
- * držite knjigu ispred djeteta, tako da je ono može dobro vidjeti i dodirivati,
- * uključite dijete u čitanje razgovarajući o slikama, ponavljajući riječi koje mu se sviđaju, postavljajući pitanja, dopustivši mu da lista stranice,
- * pokazujte rukom (prstom) riječi koje čitate; dijete tako uči vezu pisanog i govornog jezika....,
- * preskočite riječi koje dijete ne može razumjeti,
- * čitajte priču u cijelosti radi doživljaja, a zatim razgovarajte o njoj,
- * potaknite dijete da ono priča priču, slušajte ga,
- * čitajte izražajno, ne dopustite da vam glas postane monoton,
- * čitajte s izmjenama ritma i glasnoće, činite stanke i dajte djetetu dovoljno vremena da „proradi“ ono što je čulo,
- * birajte knjigu koju ćete čitati zajedno s djetetom; ponovno čitajte istu knjigu ako to dijete traži,
- * čitajte s djetetom razne materijale kojima ste u kući okruženi (recepte, upute, natpise, poštu,...), kako bi ono vidjelo smisao i primjenu pisanja i čitanja.

ŠTO JE SLIKOVNICA?

Slikovnica je prva djetetova knjiga, u kojoj je priča upotpunjena ili proširena i obogaćena ilustracijama. No priča može biti ispričana i bez riječi, samo slikama ili su slike nanizane kao pojmovi koje dijete razgledava, prepoznaje, imenuje i priča o njima.

Ako se radi o dobroj i vrijednoj slikovnici, u pravilu su imena autora i ilustratora navedena na naslovnici, dok su anonimne slikovnice često znak da je riječ o manje kvalitetnom djelu.

DOBRA SLIKOVNICA

Kvaliteta se procjenjuje prema ilustracijama i tekstu ili prema njihovoj međusobnoj usklađenosti i opremi.

Tekst slikovnice treba biti:

* prilagođen djetetovoj sposobnosti razumijevanja poruke koju prenosi; zanimljiv, smislen i pisan jasnim i djetetu razumljivim jezikom.

Ilustracije u slikovnici trebaju biti:

* jednostavne i djetetu razumljive,

* estetski vrijedne, skladnih boja i odgovarajućih poruka kako bi razvijale djetetov smisao za lijepo,

* realne kada djetetu ojašnjavaju neke pojmove,

* maštovite kada prate radnju koja dijete uvodi u svijet stvaralaštva i mašte te obogaćuju doživljaj,

* s manje detalja za mlađu djecu, bogatije i složenije kompozicije za stariju djecu.

Slikovnica mora biti tiskana neotrovnim bojama, zaobljena i bez oštrih rubova, te prikladna za rukovanje.

SLIKOVNICA SE MIJENJA S DJETETOVIM ODRASTANJEM:

* **slikovnice za najmanju djecu (u prvoj i drugoj godini života)** - više sličice igrački nego knjizi – rasklapaju se u lepeze, sastavljaju u maštovite oblike, izrezane su i oblikovane prema nekom liku na slici, debele, izrađene od kartona ili mekane i savitljive, izrađene od tkanine, spužve ili plastike,

* **u ranoj dobi** djeca vole slikovnice s ritmičnim stihovima, brojalicama i pjesmicama koje uvijek ponovno i sa zadovoljstvom slušaju,

* **prve djetetove slikovnice** su obično tzv. Pojmovne slikovnice (slike predmeta, ljudi, okruženja iz prirode,...), iz kojih malo dijete uči tumačiti sliku, prepoznavati, govoriti, opisivati, uspoređivati,..

* **slike u slikovnicama** za najmlađu djecu ne smiju biti opterećene suvišnim detaljima koji bi mogli odvlačiti djetetovu pažnju; djeci mlađe dobi su primjerene slikovnice s više slika, a manje teksta, dok starijoj djeci uz ilustracije treba i složenija radnja,

* **kako dijete odrasta** i osamostaljuje se u razgledavanju, listanju pa i čitanju slikovnica, ilustracije sve više gube informativnu i u sve većoj mjeri ispunjavaju estetsku funkciju (slika više ne pomaže shvaćanju teksta, već obogaćuje doživljaj),

* **četverogodišnjacima i petogodišnjacima** zanimljive su radnje s jednostavnim zapletom, priče o ljudima i događajima bliskim njihovom iskustvu, a **djecu u šestoj godini** života zanimaju složenije priče o ljudima i prirodi dalekih i bliskih krajeva, zatim basne i bajke,

* **starijoj predškolskoj djeci** primjerene su slikovnice s maštovitim, nedorečenim ilustracijama jer dijete slušajući i čitajući samo stvara predodžbe o likovima i radnji.

NE ZABORAVITE!

- * **budite poticaj svom djetetu u svim aktivnostima vezanim uz čitanje,**
- * **čitajte i sami jer dijete rane dobi puno toga uči po modelu,**
- * **budite uvijek okruženi knjigama i materijalima za čitanje,**
- * **otkrijte što najviše veseli** vaše dijete pri čitanju, upoznajte njegove čitateljske interese,
- * **učlanite dijete u dječju knjižnicu što ranije,** zatražite savjet knjižničara o tome što čitati djetetu određene dobi,
- * **darujte djetetu slikovnice što češće.**

Izvor: mr. sc. Ivanka Stričević („Rastimo zajedno; program radionica za roditelje najmlađe djece“, Ured UNICEF-a za Hrvatsku, Zagreb, 2010.)

ČITANJE SLIKOVNICA

- SAVJETI RODITELJIMA -

ČITANJE NA GLAS

Rutine čitanja na glas važno je uspostaviti od najranije dobi te je poželjno svaki slobodni trenutak iskoristiti za aktivnosti čitanja.

SLIKOVNICE BLISKE DJETETU

Važno je koristiti slikovnice u kojima se dijete može poistovjetiti s likovima. Također su od pomoći slikovnice koje su bile drage roditeljima u djetinjstvu jer je poželjno uspostaviti osobne veze s pričom.

DIJALOŠKO ČITANJE

Tijekom čitanja potrebno je poticati dijete na ponavljanje riječi, ukazivati na slike i ilustracije te postavljati pitanja i razgovarati o pročitanom. Navedene aktivnosti mogu se popratiti gestama i zvučnim efektima.

ODABIR RAZLIČITIH SLIKOVNICA

Koristiti slikovnice različitih žanrova kako bi se djetetu pružilo raznoliko iskustvo čitanja. Slikovnice povezane s materinskim jezikom i kulturom (posebno one s rimom i ritmom) pomažu djetetu u postavljanju temelja za zvukove materinskog jezika.

Izdvojile studentice logopedije
ERF